

OPISKELUHUOLTOSUUNNITELMA

HAMINAN LUKIO

Sisällysluettelo

1 Opiskeluhuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat opiskeluhoitopalvelut.....	3
1.1 Opiskeluhuollon ammattihenkilöstö oppilaitoksessa.....	3
1.2 Suunnitelma oppilaitoskohtaisen opiskeluhoitoryhmän ajankäytöstä.....	4
1.2.1 Oppilaitoskohtaisen yhteisöllisen opiskeluhoitoryhmän tarkoitus.....	4
1.2.2 Opiskeluhoitoryhmän jäsenet ja heidän roolinsa opiskeluhoitotyössä.....	5
1.2.3 Suunnitelma oppilaitoskohtaisen opiskeluhoitoryhmän ajankäytöstä.....	6
1.2.4 Suunnitelma oppilaitoskohtaisen opiskeluhoitoryhmän tietolähteistä.....	8
2 Yhteisöllinen opiskeluhoito ja sen toimintatavat.....	9
2.1 Yhteisöllisen opiskeluhuollon työmuodot.....	9
2.2 Yhteisöllisen opiskeluhuollon toimintatavat ja käytänteet.....	10
2.2.1 Koulutukseen osallistumisen seuranta, poissaolojen ehkäiseminen ja niihin puuttuminen....	10
2.2.2 Tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen.....	11
2.2.3 Yhteistyö ja käytänteet oppimisympäristön terveellisyden ja turvallisuuden tarkastuksissa..	12
2.2.4 Yhteistyö terveydenhuollon ja opetuksen välillä.....	12
2.2.6 Tapaturmien ehkäiseminen sekä ensiavun järjestäminen ja hoitoonohjaus.....	12
3 Yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestäminen.....	13
3.1 Yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestäminen nuoren kehityksen, hyvinvoinnin ja oppimisen seuraamiseksi ja edistämiseksi sekä yksilöllisen tuen toteuttamiseksi.....	13
3.1.1 Opiskeluhuollon ammattihenkilöiden konsultaatio.....	14
3.1.2 Opiskelijoiden ohjaaminen opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalveluihin sekä opiskeluterveydenhuoltoon.....	15
3.2 Asiantuntijaryhmän kokoaminen ja suostumuksen hankkiminen sekä ryhmän yhtenäiset menettelytavat yksittäistä opiskelijaa koskevan asian käsittelyssä.....	15
3.3 Opiskeluhoitokertomusten laatiminen ja säilytys.....	16
3.4 Opiskelijan sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen järjestäminen oppilaitoksessa.....	16
3.4.1 Opiskelijan sairauden vaatima hoito ja lääkitys.....	16
3.4.2 Erityisruokavalio.....	17
3.5 Opiskeluhuollon tuki kurinpitorangeistuksen tai opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä...	17
3.6 Opiskeluterveydenhuollon sairaanhoitopalvelujen järjestämistapa ja ohjaus niihin hakeutumiseksi...	18
4 Suunnitelmat opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma.....	18
4.1 Suunnitelmat opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä.....	18
4.2 Kriisisuunnitelma.....	19
5 Yhteistyö opiskelijoiden ja heidän perheidensä sekä oppilaitoksen ulkopuolisten palvelujen kanssa.....	19
6 Opiskeluhoitosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen.....	20
Lähteet ja liitteet linkkeinä.....	21

1 Opiskeluhuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat opiskeluhoitopalvelut

Opiskeluhuollolla tarkoitetaan opiskelijan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa oppilaitosyhteisössä. Yhdessä laadukkaan opetuksen kanssa opiskeluhoito luo turvallista polkua aikuisuuteen.

Opiskeluhoitoa toteutetaan ensisijaisesti ehkäisevänä, koko oppilaitosyhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhoitona, joka velvoittaa kaikkia oppilaitoksessa työskenteleviä. Tavoitteena on myös edistää huoltajien kanssa tehtävää yhteistyötä ja opiskelijoiden aktiivisuutta ja osallisuutta. Lähtökohtana on yhteinen vastuu ja huolenpito jokaisen hyvästä ja turvallisesta koulupäivästä.

Opiskelijoilla on oikeus lisäksi yksilökohtaiseen opiskeluhoitoon ja opiskeluhoillon palveluihin, jotka suunnitellaan opiskelijan tarpeiden mukaisesti usein monialaisesti. Opiskelijalla on oikeus saada sellaista opiskeluhoitoa, jota opetukseen osallistuminen edellyttää. Toimenpiteitä suunnataan vaikeuksien varhaiseen tunnistamiseen sekä oikea-aikaiseen tukeen.

Opiskeluhoillon oppilaitoskohtaisesta kehittämisestä ja seurannasta vastaa monialainen oppilaitoskohtainen opiskeluhoitoryhmä, jota johtaa rehtori/apulaisrehtori. Opiskeluhoitohenkilöstön esimiehet päättävät henkilöstöressurssien kohdentamisesta. Haminan kaupungin opiskeluhoillon ohjausryhmä linjaa opiskeluhoillon yhteiset tavoitteet ja toimintatavat, tukee oppilaitoksia niiden toimeenpanossa sekä koordinoi opiskeluhoillon omavalvontaa. Opiskeluhoitosuunnitelma on lakisääteinen väline ohjata opiskeluhoillon järjestämistä ja arvioida sen toteutumista. Seurannan avulla turvataan palveluiden saatavuus ja laatu.

1.1 Opiskeluhoillon ammattihenkilöstö oppilaitoksessa

Opiskeluhoitosuunnitelmassa esitetään arvio oppilaitoksen opiskeluhoillon käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista niiden saatavuuden varmistamiseksi ja toiminnan tarkoituksenmukaiseksi kohdentamiseksi yhteisölliseen ja yksilökohtaiseen opiskeluhoitotyöhön.

Ammattihenkilöt	Palvelun järjestäjä	Resurssin määrä lukuvuonna (arvio)
Kuraattori	Kymenlaakson hyvinvointialue	0,4 htv
Psykologi	Kymenlaakson hyvinvointialue	0,4 htv

Terveydenhoitaja	Kymenlaakson hyvinvointialue	0,4 htv
Lääkäri	Kymenlaakson hyvinvointialue	0,2 htv

Henkilötyövuodet:

1pv /vk - 0,2 htv

2pv/vk - 0,4 htv

3pv/vk - 0,6 htv

4 pv/vk - 0,8 htv

5pv/vk - 1 htv

Kyseessä on opiskelijamäärään perustuva laskennallinen arvio, kuinka paljon aikaresurssia ammattihenkilöllä on käytettävissä oppilaitoksen yhteisöllisten ja yksilökohtaisten opiskeluhoitotehtävien hoitamiseen. Opiskeluhoollon kuraattori ja psykologi sekä terveydenhoitaja ja lääkäri kohdentavat työpanostaan lukuvuoden aikana esille nousevien tarpeiden mukaan. Opiskeluhoollon kuraattori ja psykologi ovat oppilaitoksen käytettävissä ja oppilaitoksessa tavattavissa tarvittaessa, opiskelijatapaamiset tapahtuvat pääsääntöisesti ajanvarauksella. Terveydenhoitajan tapaaminen onnistuu avovastaanotolla 1 tunnin päivässä terveydenhoitajan ollessa paikalla keskiviikkoisin ja torstaisin ja muut ajat ajanvarauksella.

Oppilaitoksen työntekijät, huoltajat ja opiskelijat saavat yhteyden kuraattoriin, psykologiin ja terveydenhoitajaan sähköpostitse tai puhelimitse. Sähköpostia käytettäessä tulee käyttää suojattua sähköpostia. Kaikessa viestinnässä opiskeluhoitopalvelujen kanssa tai opiskeluhoitopalveluihin liittyen tulee huolehtia opiskelijoiden tietosuojasta. Lääkärin vastaanotolle pääsee tarvittaessa opiskeluhoollon terveydenhoitajan kautta.

1.2 Suunnitelma oppilaitoskohtaisen opiskeluhoitoryhmän ajankäytöstä

Oppilaitoskohtainen opiskeluhoitoryhmä kokoontuu vähintään kaksi kertaa lukukaudessa (neljä kertaa lukuvuodessa). Tarpeen vaatiessa ja sovittaessa ryhmä kokoontuu useammin. Vähintään yksi kokoontuminen lukukaudessa toteutetaan siten, että mukana ovat opiskelijoiden ja huoltajien edustajat. Kokoontumisista tehdään muistio, joka säilytetään erikseen sovitussa sähköisessä tai muussa ympäristössä.

1.2.1 Oppilaitoskohtaisen yhteisöllisen opiskeluhoitoryhmän tarkoitus

Oppilaitoskohtainen yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä vastaa oppilaitoksen opiskeluhoollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Oppilaitoksen opiskeluhoitoryhmällä on aktiivinen rooli myös opiskeluhoitopalveluiden suunnittelussa oppilaitoksen tarpeita vastaaviksi sekä

oppilaitoksen toimintakulttuurin kehittämisessä. Oppilaitoksen toimintakulttuuria ja työmuotoja kehitetään siten, että ne tukevat opiskelijoiden kokonaisvaltaista hyvinvointia ja terveyttä sekä koulutyön sujumista. Hyvinvoivassa oppilaitosyhteisössä opiskelijat tulevat kohdatuiksi yksilöinä ja yhteisön jäseninä. Opiskelijoiden ja huoltajien osallisuutta tuetaan kuuntelevalla, oppivalla ja luottamusta rakentavalla kodin ja oppilaitoksen vuoropuhelulla. Oppilaitoskohtaisessa opiskeluhuoltoryhmässä asioita käsitellään yleisellä ja yhteisöllisellä tasolla, eikä siellä käsitellä yksittäistä opiskelijaa koskevaa asiaa.

1.2.2 Opiskeluhuoltoryhmän jäsenet ja heidän roolinsa opiskeluhuoltotyössä

- *Rehtori tai apulaisrehtori* johtaa oppilaitoskohtaista opiskeluhuoltoryhmää ja toimii sen puheenjohtajana. Hän varmistaa henkilöstön, opiskelijoiden ja huoltajien sekä tarvittavien yhteistyötahojen osallisuuden ryhmän toiminnassa sekä huolehtii ryhmän tavoitteellisesta toiminnasta. Hän myös järjestää siten, että oppilaitoksen muuta henkilöstöä tiedotetaan opiskeluhuoltoryhmän toiminnasta sekä ryhmään tuodaan käsiteltäväksi henkilöstön esille nostamia yhteisöllisiä huolenaiheita.
- *Opettaja* (ml. erityisopettaja ja opinto-ohjaaja) huolehtii osana opetustyötään luokkansa tai ryhmänsä hyvinvoinnista ja turvallisuudesta. Hän seuraa opiskelijoiden oppimista ja hyvinvointia sekä havainnoi ryhmän työskentelyä ja siinä tapahtuvia muutoksia ja siten tunnistaa varhain tuen tarpeita, joita oppilaitoskohtaisessa opiskeluhuoltoryhmässä voidaan käsitellä ilmiötasolla. Opettaja tukee opiskelijoita ja ohjaa tarvittaessa yksilökohtaisiin palveluihin.
- *Kuraattori* on sosiaalialan sekä sosiaalisen vuorovaikutuksen asiantuntija. Kuraattori edistää yhteisön hyvinvointia vahvistamalla opiskelijoiden sosiaalisia taitoja, yhteisöön kiinnittymisen edellytyksiä sekä oppilaitoksen ja kodin välistä yhteistyötä. Kuraattorin työhön sisältyy asiakastyötä, konsultaatiota, monialaista työtä sekä yhteisöllistä työtä.
- *Psykologi* on nuoren psyykkisen hyvinvoinnin sekä oppimisen psykologian asiantuntija. Psykologilla on osaamista nuorten kehityksestä, tunne-elämästä, mielenterveyttä suojaavista tekijöistä ja vuorovaikutussuhteista. Psykologin työhön sisältyy asiakastyötä, konsultaatiota, monialaista työtä sekä yhteisöllistä työtä.
- *Terveydenhoitaja* on terveyden edistämisen sekä lasten ja nuorten kasvun ja kehityksen asiantuntija. Terveydenhoitaja tekee terveystarkastukset ensimmäisen vuoden opiskelijoille, jolloin terveydenhoitajalle muodostuu käsitys opiskelijoiden ja luokkien hyvinvoinnista. Terveydenhoitaja informoi ryhmää terveystarkastusten yhteydessä esille nousseista havainnoista sekä osallistuu muutoin yhteisölliseen opiskeluhuoltotyöhön.
- *Lääkäri* on nuorten fyysisen ja psyykkisen kasvun ja kehityksen sekä niiden pulmien lääketieteellinen asiantuntija. Lääkäri tarkastelee oppilaitosyhteisön ja -ympäristön ilmiöitä fyysisen ja psyykkisen terveyden sekä turvallisuuden ja erilaisten riskien näkökulmista. Lääkäri tekee lääkärintarkastukset toisen vuoden opiskelijoille ja kutsuntatarkastukset kutsuntoihin osallistuville.

• *Opiskelijat* tuovat opiskeluhuoltoryhmään kokemuksellista tietoa oppilaitoksen toiminnasta ja muista opiskelijoiden hyvinvointiin vaikuttavista asioista. Osallistuja voidaan kutsua opiskelijakunnasta tai esimerkiksi ryhmästä, jonka yleistä hyvinvointitilannetta ryhmässä sillä kertaa käsitellään.

• *Huoltajat* tuovat opiskeluhuoltoryhmään tietoa koulunkäynnistä kodin näkökulmasta. Huoltajat tuntevat myös lastensa muun elinympäristön ja siihen liittyvät haasteet, jotka heijastuvat oppilaitokseen. Huoltajaedustaja voidaan kutsua esim. huoltajailloissa kirjatusta vapaaehtoisista.

Opiskeluhuoltoryhmän vakinaisten jäsenten lisäksi ryhmän kokoontumiseen voidaan kutsua tarvittaessa muita oppilaitoksessa työskenteleviä ammattilaisia ja oppilaitoksen ulkopuolisia asiantuntijoita ja yhteistyökumppaneita. Tällöin puhutaan laajennetusta opiskeluhuoltoryhmästä. Esimerkiksi koulunuorisotyöntekijä voi osallistua ryhmän työskentelyyn. Osallistumalla yhteisölliseen opiskeluhuoltoon eri toimijat jakavat tietoa alueen lasten ja nuorten hyvinvoinnista sekä saavat mahdollisuuden tutustua toisiinsa ja kertoa omasta työstään.

Oppilaitoksen yhteisöllisen opiskeluhuoltoryhmän jäsenet:

Tehtävänimike	Nimi	Puhelin
Rehtori	Juha Malinen	050 436 9492
OPO/Apulaisrehtori	Anni Sarell	040 183 7667
Kuraattori	Tiina Kiri	040 557 5669
Terveydenhoitaja	Suvi Saarilehto	040 593 5295
Psykologi	Hanna Hummel	040 481 3426
Erityisopettaja	Satu Lepistö	050 340 0470

1.2.3 Suunnitelma oppilaitoskohtaisen opiskeluhuoltoryhmän ajankäytöstä

Opiskeluhuoltoryhmän toiminta on suunnitelmallista ja ryhmä laatii toimintansa tueksi aikataulun tai vuosikellon.

Lukuvuoden ensimmäisessä kokouksessa:

- Päivitetään oppilaitoskohtainen opiskeluhuoltosuunnitelma täydentämällä kaupungin yhteiseen suunnitelmapohjaan oppilaitoskohtaiset tiedot.

→ Katso: [Ohje oppilaitoskohtaisen opiskeluhoitosuunnitelman päivittämiseen](#).

- Laaditaan alustava suunnitelma oppilaitoskohtaisen opiskeluhoitoryhmän kokoontumisten aiheista sekä aikataulusta. Aikataulun voi liittää myös osaksi oppilaitoksessa mahdollisesti laadittavaa laajempaa opiskeluhoillon ja hyvinvoinnin vuosikelloa.

Ajankohta	Käsiteltävät aiheet	Vakinaisten jäsenten lisäksi mukaan kutsutaan
Elokuu	Lukuvuoden opiskeluhoillon suunnittelu	-
Marraskuu	Kouluterveyskyselyn tulosten käsittely ja opiskelijoiden sekä huoltajien edustajien kuuleminen	Opiskelijoiden ja huoltajien edustajat
Helmikuu	Opiskelijoille ja huoltajille tehdyn kyselyn (joulukuu) tulokset ja toimenpiteiden suunnittelu tulosten pohjalta	-
Toukokuu	Lukuvuoden opiskeluhoillon arviointi ja seuraavan lukuvuoden suunnittelu	-

→ Katso [Esimerkki opiskeluhoitoryhmän vuosikellosta](#).

- Käydään läpi Opiskeluhoillon tavoitteiden ja toiminnan tarkistuslista ja varmistetaan, että listassa mainituista toimintatavoista on sovittu (esim. oppilaitoskohtaisessa opiskeluhoitosuunnitelmassa) ja että opiskeluhoilossa toimivat (ml. oppilaitoksen opetus- ja ohjaushenkilöstö) tuntevat toimintatavat.

→ Katso: [Opiskeluhoillon tavoitteiden ja toiminnan tarkistuslista](#).

- Valitaan opiskeluhoillon lukuvuosisikohtaiset painopisteet ja tavoitteet. Tavoitteet voivat olla esim. jonkin tarkistuslistassa mainituista toimintatavoista aiempaa parempi omaksuminen tai muiden hyvinvointia lisäävien toimien kehittäminen ja toteuttaminen.

Opiskeluhoitotyön lukuvuoden painopisteet ja tavoitteet (listaus):

- Opiskelijoiden hyvinvoinnin lisääminen

Menettelytavat, joilla oppilaitoksen henkilöstö, opiskelijat ja huoltajat sekä yhteistyötahot tarvittavilta osin perehdytetään suunnitelmaan.

- Suunnitelmaan tutustutaan opettajankokouksissa
- Ryhmänohjaustuokioissa opiskelijat tutustuvat ryhmänohjaajien johdolla suunnitelmaan
- Huoltajailloissa mainitaan suunnitelmasta ja kehoitetaan tutustumaan suunnitelmaan koulun kotisivuilla
- Suunnitelma julkaistaan lukion kotisivuilla

Kevätlukukaudella oppilaitoskohtaiset opiskeluhoitoryhmät laativat opiskeluhoollon ohjausryhmälle arvion oppilaitoksen opiskeluhoollon kokonaistarpeesta. Ohjausryhmä ilmoittaa määräpäivän, milloin arvio tulee toimittaa.

Lukuvuoden lopussa oppilaitoksen opiskeluhoitoryhmä arvioi, kuinka hyvin opiskeluhoollon toimintatavat ovat toteutuneet. Samalla täytetään loppuun syksyn ensimmäisessä kokoontumisessa aloitettu Opiskeluhoollon tavoitteiden ja toiminnan tarkistuslista, joka toimitetaan opiskeluhoollon ohjausryhmälle. Erityistä huomiota kiinnitetään lukuvuoden alussa valittujen painopisteiden ja lukuvuosittavoiden mukaisten toimien toteutumiseen. Tulosten pohjalta oppilaitoksen opiskeluhoitoryhmä suunnittelee jo myös seuraavan lukuvuoden kehittämiskohteita.

- Tarkemmat ohjeet arviointien tekemiseen, katso [luku 5: Opiskeluhoollon suunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen](#).

1.2.4 Suunnitelma oppilaitoskohtaisen opiskeluhoitoryhmän tietolähteistä

Oppilaitoksen opiskeluhoitoryhmä hyödyntää yhteisöllisen opiskeluhoollon suunnittelun pohjana monipuolisesti opiskelijoiden ja oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista, terveydestä ja turvallisuudesta saatavilla olevaa tietoa. Hyödynnettäviä tietolähteitä voivat olla esim. kouluterveyskyselyt ja muut valtakunnalliset nuorten hyvinvointiin liittyvät kyselyt ja tutkimukset sekä tarpeen mukaan oppilaitoksen omat hyvinvointi- ja asiakaskyselyt.

Opiskeluhoitoryhmän tietolähteet (listaus):

- Kouluterveyskysely (THL)
- Teaviisari
- Päihdekysely (THL)

- Liitututkimus , lasten- ja nuorten liikuntakäyttäytyminen (JYU)
- Lukion omat kyselyt opiskelijoille ja huoltajille
- Opiskelijoiden ja huoltajien yhteydenotot

→ Lisätietoa: [THL: Kouluerveyskysely](#).

→ Lisätietoa: [THL:n kouluerveyskyselyn tulosten hyödyntäminen osana koulujen ja oppilaitosten arkea](#).

2 Yhteisöllinen opiskeluhoolto ja sen toimintatavat

Yhteisöllisellä opiskeluhoollolla tarkoitetaan toimintakulttuuria ja toimenpiteitä, jotka edistävät opiskelijoiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta. Oppilaitoksen henkilökunnalla on ensisijainen vastuu oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista ja kaikkien on tehtävissään edistettävä opiskelijoiden ja oppilaitosyhteisön hyvinvointia, kotien ja oppilaitoksen välistä yhteistyötä sekä opiskelijoiden ja huoltajien osallisuutta. Yhteisöllinen opiskeluhoollotyö kuuluu siten kaikille oppilaitoksessa toimiville. Yhteisöllinen opiskeluhoolto on lisäksi oppilaitoksen arjessa tapahtuvaa suunnitelmallista ja tavoitteellista työtä, jossa seurataan, arvioidaan ja kehitetään koko oppilaitosyhteisön ja opiskelijaryhmien hyvinvointia sekä huolehditaan oppilaitosympäristön terveellisyydestä, turvallisuudesta ja esteettömyydestä. Opiskelijoiden ja työntekijöiden hyvinvointi ja myönteinen vuorovaikutus nähdään edellytyksenä oppimiselle ja koulunkäynnin sujumiselle.

Haminassa lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman periaatteet huomioiden kaikkia oppilaitoksia koskevat yhteisöllisen opiskeluhoollon keskeiset painopistealueet ovat:

- kiusaamiseen puuttuminen ja sen ennaltaehkäisy
- opiskelijoiden ja huoltajien osallisuutta edistävien toimintatapojen kehittäminen
- yhteisöllisen toimintakulttuurin muotoutumista edistävien ajattelutapojen ja työmuotojen kehittäminen

2.1 Yhteisöllisen opiskeluhoollon työmuodot

Oppilaitoskohtainen opiskeluhoolloryhmä osallistuu yhteisöllisen opiskeluhoollon työmuotojen koordinointiin, suunnitteluun, toteuttamiseen, arviointiin ja kehittämiseen. Työssä painottuvat hyvinvoinnin esteiden varhainen tunnistaminen ja ennaltaehkäiseminen sekä koko oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin ja hyvinvointia tukevan toimintakulttuurin edistäminen. Opiskeluhoolloryhmässä suunnitellaan oppilaitoksessa toteutettavia käytännön toimenpiteitä, joilla autetaan opiskelijoita terveen itsetunnon rakentamisessa ja elämäntaitojen (ml. tunne-, turva- ja vuorovaikutustaidot)

kehittymisessä, kitketään kiusaamista, edistetään kaverisuhteiden luomista sekä ehkäistään syrjäytymistä ja eriarvoistumista.

Yhteisöllisen opiskeluhoitotyön muotoja voivat olla esimerkiksi tutortoiminta, opiskelijakunta, nuorisotyö ja teemapäivät. Työn kohteena voi olla ryhmä tai koko oppilaitosyhteisö. Haminan kaupungin oppilaitoksissa voi vierailla myös eri yhteistyötahojen henkilöstöä pitämässä mielenterveyteen, päihdekasvatukseen, liikenneturvallisuuteen ja muihin teemoihin liittyviä oppitunteja.

Oppilaitoksen työmuotoja ja yhteistyötahoja ovat esimerkiksi seuraavat (listaus):

- Opiskelijakuntatoiminta
- Tutor-toiminta
- Koulunuorisotyö
- Teemapäivät esim. Hyvinvointia kiikarissa -päivä
- Punainen liitu -tapahtuma (pelastusviranomaiset)
- Asiantuntijoiden vierailut

→ Katso [Esimerkkejä yhteisöllisen opiskeluhoitotyön työmuodoista.](#)

Haminan kaupungin oppilaitosten käytössä on yhteisöllisen opiskeluhoitotyön materiaalipankki, josta löytyy vinkkejä ja linkkejä oppilaitoskohtaiseen yhteisölliseen työhön, esimerkiksi erilaisten hyvinvointia ja turvallisuutta edistävien oppituntien sisältöihin, tunne- ja kaveritaitoihin, ryhmähengen kehittämiseen ja huoltajailtojen sisältöihin. Oppilaitokset täydentävät materiaalipankkia lukuvuoden aikana.

→ [Tästä materiaalipankkiin.](#)

2.2 Yhteisöllisen opiskeluhoitotyön toimintatavat ja käytänteet

2.2.1 Koulutukseen osallistumisen seuranta, poissaolojen ehkäiseminen ja niihin puuttuminen

Opiskelijalla on velvollisuus osallistua opetukseen, jollei hänen poissaolollaan ole perusteltua syytä (Lukiolaki § 30).

Opintojaksolta ei voi olla poissa kuin hyväksyttävästä syystä (sairaus, anottu ja myönnetty loma tms.)

Lupa muusta kuin sairaudesta johtuvaan poissaoloon tulee pyytää etukäteen. Luvan myöntäjä riippuu pyydettävän lupa-ajan pituudesta:

- yksittäiseksi oppitunniksi luvan myöntää ao. aineen opettaja
- enintään kolmeksi päiväksi ryhmänohjaaja
- edellä mainittuja pidemmäksi ajanjaksoksi rehtori

Huoltaja anoo opiskelijalle luvan poissaoloon vapaamuotoisella Wilma-viestillä.

Opiskelijan tulee selvittää poissaolonsa opintojakson opettajalle mahdollisimman pian Wilman kautta. Poissaoloilmoituksessa tulee kertoa syy poissaololle. Alle 18-vuotiaan opiskelijan poissaoloselvityksen tekee huoltaja Wilmassa. Koeviikolla sairauspoissaolo ilmoitetaan etukäteen kokeen pitäjälle.

Opintojakson suorittaminen keskeytyy, mikäli opiskelija on poissa ilman etukäteen anottua lupaa enemmän kuin kolme oppituntia (75 min.), pois lukien sairaustapaukset.

Poissaolijan velvollisuus on ottaa selville tunneilla käsitellyt asiat ja kotitehtävät. Opinto-ohjaajalla, erityisopettajalla, kuraattorilla, psykologilla tai terveydenhoitajalla käynneistä sekä koulun edustustehtävistä ja esim. opiskelijakunnan hallituksen kokouksista tulleet poissaolot eivät johda opintojakson keskeytymiseen, mutta opiskelijan on ilmoitettava ne opintojakson opettajalle.

Poissaolot ryhmänohjaustuokiosta ja -tunnilta sekä koulun yhteisistä tilaisuuksista selvitetään ryhmänohjaajalle.

Ryhmänohjaaja seuraa kokonaispoissaoloja. Aineenopettaja seuraa poissaoloja opintojaksojen osalta. Lisäksi erityisopettaja ja opinto-ohjaaja seuraavat poissaoloja omalta osaltaan.

Lukuvuoden alussa oppilaita ryhmätetään, mikä sitouttaa opiskelijoita ryhmään ja opiskeluun. Ryhmänohjaaja järjestää lukuvuosittain ryhmänohjaajan tapaamiset omille opiskelijoilleen. Tapaamisissa keskustellaan poissaoloista ja opintojen etenemisestä. Opinto-ohjaaja tapaa kaikki toisen ja kolmannen vuosikurssin opiskelijat ja tarpeen mukaan myös ensimmäisen. Tapaamisissa keskustellaan opinnoista ja niiden etenemisestä. Tarpeen mukaan opintoja kevennetään, esim. lukion käyntiä pidennetään 3,5 tai 4 vuoteen. Mikäli opintojen pidentämisen tarve on tätä pidempi, rehtori tekee tästä erillisen päätöksen.

Ryhmänohjaaja, opettaja tai opinto-ohjaaja ohjaa opiskelijan kuraattorille tai psykologille tarpeen mukaan.

2.2.2 Tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen

Tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käyttöä pyritään ehkäisemään jatkuvalla valistuksella. Päihdevalistusta annetaan terveystiedon oppitunneilla, teemapäivinä ja terveyskampanjoissa. Lisäksi päihdevalistusta voivat antaa erilaiset asiantuntijat. Oppilaitoksen henkilökunta on sitoutunut tukemaan opiskelijoiden päihteettömyyttä ja terveitä valintoja.

Tupakkalain 10 §:n mukaan tupakkatuotteita tai -välineitä ei saa luovuttaa eikä myydä alle 18-vuotiaalle. Saman lain 12 §:n mukaan tupakointi on kaikilta kielletty oppilaitosten sisätiloissa ja ulkoalueilla. Myös tupakkatuotteiden hallussapito on tupakkalain 118 §:n mukaan kielletty alle 18-vuotiaalta.

Rehtori, apulaisrehtori tai opettaja voi koulupäivän aikana ottaa haltuunsa opiskelijalta tupakkatuotteen. Haltuunotetut tupakkatuotteet luovutetaan koulupäivän jälkeen opiskelijan huoltajalle.

Tarvittaessa rehtori, apulaisrehtori tai opettaja ottaa yhteyttä poliisiviranomaiseen. Tupakkalain 32 §:n perusteella tupakkarikkomuksesta voi seurata sakkorangaistus.

Jos herää epäily tai todetaan, että alaikäinen opiskelija on oppilaitoksessa päihtyneenä, ottaa rehtori tai apulaisrehtori välittömästi yhteyttä huoltajaan. Jos huoltaja ei ole tavoitettavissa, rehtori tai apulaisrehtori ottaa yhteyttä sosiaalihuoltoon. Päähtynyt opiskelija saatetaan kahden henkilön valvonnassa erilleen muista opiskelijoista. Opiskelijaa ei saa jättää ilman aikuisen valvontaa eikä häntä saa päästää yksin kotiin. Päähtyneestä alaikäisestä opiskelijasta tehdään aina lastensuojeluilmoitus sosiaaliviranomaisille. Jos herää epäily tai todetaan, että täysi-ikäinen opiskelija on oppilaitoksessa päihtyneenä, rehtori tai apulaisrehtori epää opiskelijalta opiskeluoikeuden jäljellä olevan koulupäivän ajaksi.

2.2.3 Yhteistyö ja käytänteet oppimisympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden tarkastuksissa

Oppimisyhteisön ja -ympäristön terveellisyys- ja hyvinvointitarkastus suoritetaan kolmen vuoden välein kouluterveydenhuollon sekä muiden viranomaisten ja toimijoiden yhteistyönä. Kasvu- ja oppimisympäristön terveyttä, turvallisuutta ja hyvinvointia seurataan jatkuvasti. Yhteisöllisen opiskeluhuoltoryhmän tehtävänä on laatia tarvittaessa lisäselvityspyyntö terveellisen ja turvallisen ympäristön takaamiseksi.

→ Lisätietoa: [THL: Terveellisuuden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin tarkastus](#)

2.2.4 Yhteistyö terveydenhuollon ja opetuksen välillä

Terveydenhoitaja osallistuu mahdollisuuksien mukaan huoltajailtoihin ja esimerkiksi terveyteen liittyvien oppituntien pitämiseen. Terveydenhuollon yhteistyökumppaneita pyydetään osallistumaan oppilaitoksen toimintaan tarvittaessa.

2.2.6 Tapaturmien ehkäiseminen sekä ensiavun järjestäminen ja hoitoonohjaus

Tapaturmien ehkäisemiseen tähtäviä toimenpiteitä sekä ensiavun järjestäminen ja hoitoonohjaus on kuvattuina Haminan kaupungin oppilaitosten turvallisuussuunnitelmassa sekä oppilaitoskohtaisissa pelastussuunnitelmissa.

3 Yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestäminen

Yksilökohtaiseen opiskeluhuoltoon sisältyvät yksittäiselle opiskelijalle suunnatut opiskeluhuollon kuraattorin, psykologin, terveydenhoitajan ja lääkärin palvelut sekä tapauskohtaisesti koottava monialainen asiantuntijaryhmä.

Yksilökohtainen opiskeluhuolto on vapaaehtoista ja perustuu aina opiskelijan omaan suostumukseen.

3.1 Yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestäminen nuoren kehityksen, hyvinvoinnin ja oppimisen seuraamiseksi ja edistämiseksi sekä yksilöllisen tuen toteuttamiseksi

Yksilökohtainen opiskeluhuoltotyö tarjoaa opiskelijoille koulunkäynnin sujumista varten oikea-aikaista ja varhaista tukea, joka on yhdenvertaisesti kaikkien opiskelijoiden saatavilla. Yksilökohtaisen opiskeluhuollon aiheita ovat mm. koulunkäynnin sujumuuteen (esim. poissaoloihin), käyttäytymiseen, terveyteen, psyykkiseen hyvinvointiin, sosiaalisiin suhteisiin tai kasvuympäristöön liittyvät huolet. Työskentelyn lähtökohtana ja tavoitteena on opiskelijan edun toteutuminen ja hänen hyvinvointinsa ja oppimisensa turvaaminen. Erityisesti huomioidaan opiskelijan hyvinvointia suojaavia tekijöitä (esim. voimavaroja, vahvuuksia, sujuvia asioita) ja edelleen vahvistetaan niitä.

Tukea suunniteltaessa kuullaan opiskelijaa ja hänen näkemyksensä huomioidaan kehitystason mukaisesti. Yhteistyössä huoltajien kanssa korostuu kasvatuskumppanuus, tasavertaisuus ja aktiivisuus. Myös perheiden omat voimavarat, vastuu ja verkostot ovat yhteistyössä merkittävässä roolissa.

Aloitteen opiskelijan opiskeluhuollollisista toimenpiteistä tekee opiskelija, huoltaja tai opiskelijan kanssa toimiva työntekijä, jolle herää huoli opiskelijan koulunkäynnistä tai hyvinvoinnista. Kun oppilaitoksen työntekijällä herää huoli opiskelijasta, hän aluksi keskustelee opiskelijan kanssa huolta herättäneestä asiasta. Tämän jälkeen työntekijä on matalalla kynnyksellä yhteydessä alaikäisen opiskelijan huoltajaan, tuo esiin huolensa ja kuulee huoltajan näkemyksistä asiaan, jollei opiskelija kehitystaso ja asian laatu huomioiden pätevästi kiellä yhteydenottoa. Lisäksi työntekijä voi konsultoida opiskeluhuollon ammattihenkilöitä, miten asiassa olisi hyvä edetä ja olisiko opiskelijalle syytä tarjota yksilökohtaista opiskeluhuoltoa. Työntekijä saa tällöin luovuttaa opiskeluhuollon järjestämisen ja toteuttamisen kannalta tarvittavat tiedot.

Yksilökohtaista opiskeluhuoltoa suunnitellaan ja toteutetaan usein monialaisena yhteistyönä, jolloin perustetaan monialainen asiantuntijaryhmä. Ryhmässä kartoitetaan opiskeluhuollollisen tuen tarvetta, opiskeluhuollon ammattihenkilöt arvioivat oman työskentelynsä tarvetta sekä tarkoituksenmukaista työskentelytapaa ja sovitaan toimenpiteistä sekä seurannasta. Ryhmän toiminnasta laaditaan

opiskeluhoitokertomus. Lisäksi opiskeluhoillon ammattihenkilöt tekevät kirjaukset omiin asiakas- ja potilastietojärjestelmiin.

- Katso [Huolen vyöhykkeet](#) -työväline huolen ja toimenpiteiden jäsentämiseen.
- Lisätietoa: [THL: Dialoginen huolen puheeksi ottaminen](#).
- Katso [Toiminnan tasot opiskelijan koulunkäynnin ja oppimisen tukemiseksi](#) - eräs mallinnus koulunkäynnin tuen rakenteesta.

3.1.1 Opiskeluhoillon ammattihenkilöiden konsultaatio

Kun opiskelijan kanssa työskentelevälle työntekijälle herää huoli opiskelijan oppimisesta, koulunkäynnistä tai hyvinvoinnista, konsultoi hän tarvittaessa henkilöä, jolle asia työtehtäviensä perusteella kuuluu (esim. erityisopettaja, opinto-ohjaaja, kuraattori, psykologi tai terveydenhoitaja).

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen yhteydessä opettaja saa keskustella opiskelijan asiasta muiden opettajien tai niiden asiantuntijoiden kanssa, joiden työtehtäviin opiskelijan oppimisen ja koulunkäynnin tuen suunnittelu tai antaminen liittyy. Keskustelu rajautuu tietoihin, jotka ovat tarpeellisia opetuksen tai oppimisen ja koulunkäynnin tuen suunnittelussa ja käytännön toteuttamisessa. Konsultaatiota voidaan tarvittaessa tehdä myös siten, että opiskelijan nimi tulee ilmi, vaikka käsiteltäisiin salassa pidettäviä asioita. Keskustelun tarkoituksena on varmistaa, että opiskelija saa oikea-aikaista ja riittävää tukea.

Opiskelijan psykososiaaliseen hyvinvointiin liittyvissä huolissa oppilaitoksen työntekijällä on velvollisuus ilmaista huolensa opiskeluhoillon ammattihenkilölle, mikäli arvioi, että opiskelijan opiskeluvaikeuksien tai sosiaalisten tai psyykkisten vaikeuksien ehkäisemiseksi tai poistamiseksi tarvitaan opiskeluhoillon kuraattori- tai psykologipalveluja. Työntekijä on tällöin yhteydessä opiskeluhoillon kuraattoriin ja psykologiin ja antaa tiedossaan olevat tuen tarpeen arvioimiseksi tarvittavat tiedot. Yhteydenotto tapahtuu ensisijaisesti yhdessä opiskelijan kanssa tai jollei se ole mahdollista, tulee opiskelijalle antaa tieto yhteydenotosta ja mahdollisuus keskustella yhteydenottoon liittyvistä syistä. Yhteydenotosta on kerrottava myös alaikäisen opiskelijan huoltajalle tai muulle opiskelijan lailliselle edustajalle, jollei opiskelija sitä kehitystaso huomioiden pätevästi kiellä.

Opiskelijan tai huoltajan suostumuksella kootun monialaisen asiantuntijaryhmän jäsenet saavat salassapitovelvollisuuden estämättä luovuttaa toisilleen sekä opiskeluhoillosta vastaavalle viranomaiselle sellaiset tiedot, jotka ovat välttämättömiä yksilökohtaisen opiskeluhoillon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi. Asiantuntijaryhmän jäsenillä on lisäksi oikeus pyytää neuvoa opiskelijan asiassa tarpeelliseksi katsomiltaan asiantuntijoilta. Opiskeluhoillon ammattihenkilöt voivat asiakastyössään konsultoida tarpeelliseksi katsomiaan oppilaitoksen ulkopuolisia tahoja.

- Katso [Ohjeet psykologin konsultaatioon](#)

3.1.2 Opiskelijoiden ohjaaminen opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalveluihin sekä opiskeluterveydenhuoltoon

Opiskeluhuollon kuraattorin ja psykologin työnkuvaan kuuluvat opiskelijoiden koulunkäynnin ja psyykkisen hyvinvoinnin tukeminen. Psykologin työnkuvaan kuuluvat lisäksi oppimisen vaikeuksien arviointi. Kirjallisen pyynnön oppimisen vaikeuksien arvioinnista tekee oppilaitoksen erityisopettaja yhteistyössä opiskelijan tai huoltajan kanssa. Kuraattorien työssä painottuvat opiskelijoiden sosiaalisten ongelmien sekä jaksamiseen liittyvien ja mielen hyvinvoinnin pulmien selvittäminen.

Opiskeluhuollon kuraattorin ja psykologin keskustelukäynnit ovat luottamuksellisia ja opiskelijoille vapaaehtoisia. Yhteyttä kuraattoriin tai psykologiin keskusteluajan varaamiseksi voi ottaa opiskelija itse, alaikäisen opiskelijan huoltaja tai oppilaitoksen työntekijä. Oppilaitoksen työntekijällä on velvollisuus olla yhteydessä opiskeluhuollon kuraattoriin tai psykologiin, mikäli arvioi opiskelijan tarvitsevan psykologi- tai kuraattoripalveluja. Yhteydenotto tehdään ensisijaisesti yhdessä opiskelijan kanssa. Yhteyttä voi ottaa puhelimitse.

Opiskelijalle on järjestettävä mahdollisuus henkilökohtaiseen keskusteluun kuraattorin tai psykologin kanssa seitsemän koulupäivän kuluessa keskusteluajan pyytämistä. Kiireellisissä tapauksissa on keskusteluyhteyttä tarjottava joko samalle tai heti seuraavalle päivälle. Kuraattori tai psykologi arvioi kiireellisyyden. Mikäli kyseessä on yhteyttä ottaneen aikuisen ohjaus tai neuvonta, ei opiskelijan tapaaminen aina ole tarpeellista. Tarkoituksenmukaisten opiskeluhoitopalveluiden suunnittelemiseksi voidaan myös perustaa monialainen asiantuntijaryhmä. Tarvittaessa yksilötyön sijasta tai lisäksi opiskeluhuollon kuraattori tai psykologi voi osallistua ryhmämuotoisten interventioiden järjestämiseen tietyille opiskelijaryhmälle.

Kuraattorin ja psykologin keskustelukäynnit toteutetaan opiskelijan omassa oppilaitoksessa. Oppilaitos järjestää tilan, jossa kahdenkeskinen luottamuksellinen keskustelu on mahdollista. Poikkeustapauksissa tapaaminen voidaan järjestää etäyhteydellä.

- Katso [Opiskeluhuollon psykologiseen tutkimukseen ohjautuminen](#)
- Katso [Informointi ja suostumus](#)
- Katso [Taustatietolomake](#)

3.2 Asiantuntijaryhmän kokoaminen ja suostumuksen hankkiminen sekä ryhmän yhtenäiset menettelytavat yksittäistä opiskelijaa koskevan asian käsittelyssä

Tapauskohtaisesti koottava monialainen asiantuntijaryhmä selvittää opiskelijan tuen tarvetta, tukee ja järjestää tarvittavan opiskeluhuollon sekä ohjaa tarpeen mukaan muihin palveluihin. Monialaisen asiantuntijaryhmän voi kutsua koolle se oppilaitosyhteisöön kuuluva työntekijä, jolla viriää huoli opiskelijasta tai johon huoltaja

tai opiskelija on yhteydessä omasta huolestaan. Ryhmän kokoaminen ja työskentely perustuvat opiskelijan tai opiskelijan kehitystaso huomioiden huoltajan suostumukseen.

- Katso ohje: [Monialaisen asiantuntijaryhmän toiminta.](#)
- Katso: [Moniammatilliset ja monialaiset palaverit.](#)
- Katso: [Suostumuslomake monialaiseen asiantuntijaryhmään.](#)

3.3 Opiskeluhoitokertomusten laatiminen ja säilytys

Monialaisen asiantuntijaryhmän työskentely kirjataan opiskeluhoitokertomukseen. Opiskeluhoitokertomukset ovat salassa pidettäviä asiakirjoja ja niitä saavat tarkastella vain henkilöt, jotka osallistuvat asian käsittelyyn. Ennen sähköiseen järjestelmään siirtymistä laaditut asiakirjat on säilytettävä lukitussa kaapissa, joka sijaitsee lukitussa huoneessa.

- Katso ohje [Opiskeluhoitokertomuksen kirjaaminen.](#)
- Katso: [Opiskeluhoitokertomus](#)-lomake.

3.4 Opiskelijan sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen järjestäminen oppilaitoksessa

3.4.1 Opiskelijan sairauden vaatima hoito ja lääkitys

Alaikäisten opiskelijoiden huoltajien tehtävä on kertoa opiskelijan sairauksista ja niiden hoidosta oppilaitokselle. Sairaus saattaa edellyttää erityistoimenpiteitä, mutta erityisjärjestelyt on aina sovittava opiskelijakohtaisesti yhteisymmärryksessä kodin ja oppilaitoksen kanssa. Opiskelijan perussairauksista ja niiden edellyttämästä lääkityksestä tiedotetaan niille opettajille, joiden oppiaineen opiskeluun sairaus vaikuttaa (esim. liikunta).

Kun opiskelijalla on jokin pitkäaikaissairaus, on oppilaitoksessa sovittava asian tiimoilta neuvottelu, johon osallistuvat huoltajien sekä oppilaitoksesta tarvittavan henkilökunnan lisäksi tarvittaessa edustaja erikoissairaanhoidosta. Neuvottelussa tarkastellaan ja selvitetään opiskelijan selviytymistä oppilaitoksessa ja hänen mahdollisesti vaatimiaan erityisjärjestelyjä sekä kirjataan neuvottelun tulos. Kouluneuvotteluihin voidaan pyytää paikalle kouluterveydenhoitaja. Usein tällainen tilanne edellyttää monialaisen asiantuntijaryhmän perustamista.

Jokaisen aikuisen on velvollisuus auttaa parhaan kykynsä mukaan, jos opiskelijalle tulee oppilaitoksessa hätätilanne, kuten epilepsia-kohtaus, insuliinishokki tai vakava allerginen reaktio. Terveystieteiden ammattilaisen tietämystä tai taitoa ei silloin edellytetä.

3.4.2 Erityisruokavalio

Erityisruokavalioiden osalta noudatetaan Kymijoen ravintopalveluiden toimintatapamallissa linjattuja periaatteita. Yleisimpiä erityisruokavalioita ovat erilaiset ruoka-allergiat, laktoosi-intoleranssi, diabetes, keliakia ja eettisestä tai uskonnollisesta vakaumuksesta johtuvat ruokavaliot.

Erityisruokavalioiden toteutuksessa huolehditaan ruokavalion monipuolisuudesta ja ravitsemuksellisesta riittävydestä. Kasvisruokavaliota tarvitseville huomioidaan lakto-ovovegetaarinen ruokavalio, jossa käytetään kaikkia kasvikunnan tuotteita, maitovalmisteita ja muna.

Erityisruokavalion mukaista ruokaa tarjotaan, mikäli siihen on lääketieteelliset tai eettiset syyt. Lomake erityisruokavaliosta täytetään Kymijoen ravintopalveluiden sivuilla.

3.5 Opiskeluhuollon tuki kurinpitorangeistuksen tai opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä

Opiskelijalle, joka häiritsee opetusta tai muuten rikkoo järjestystä taikka menettelee vilpillisesti, voidaan antaa kirjallinen varoitus. Jos rikkomus on vakava tai jos opiskelija jatkaa edellä tarkoitettua epäasiallista käyttäytymistä kirjallisen varoituksen saatuaan, hänet voidaan erottaa oppilaitoksesta määräajaksi, enintään yhdeksi vuodeksi, sekä erottaa asuntolasta määräajaksi tai opintojen jäljellä olevaksi ajaksi. Edellä mainitut toimenpiteet ovat kurinpitorangeistuksia.

Määräaikaisesta erottamisesta päättää kasvatus- ja koulutusvaliokunta rehtorin/apulaisrehtorin esityksestä.

Opetusta häiritsevä opiskelija voidaan määrätä poistumaan jäljellä olevan oppitunnin ajaksi luokahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan, taikka oppilaitoksen järjestämästä tilaisuudesta.

Opiskelijan osallistuminen opetukseen voidaan evätä enintään kolmen työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen opiskelijan tai oppilaitoksessa tai muussa opetustilassa työskentelevän henkilön turvallisuus kärsii opiskelijan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti opiskelijan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi.

Opetukseen osallistumisen epäamisestä päättää lukion rehtori/apulaisrehtori.

Jos opiskelija on tutkimuksen alaisena rikoksesta, häneltä voidaan tutkimuksen ajaksi pidättää oikeus opiskeluun, jos se opiskelijan tekemäksi epäiltyyn rikokseen tai siihen liittyviin seikkoihin nähden on perusteltua.

Lastensuojelulaissa säädetään, että hyvinvointialueen tulee olla edustettuna lapsen tekemäksi ilmoitetun rangaistavan teon esitutkinnassa ja tuomioistuinkäsittelyssä sekä käsiteltäessä oppivelvollisen lapsen koulusta tai oppilaitoksesta erottamista koskevaa asiaa opetustoimesta vastaavassa toimielimessä tai oppivelvollisuuslain tarkoitetun

koulutuksen järjestäjän toimielimessä, jollei hyvinvointialue arvioi läsnäolon olevan ilmeisen tarpeetonta. Hyvinvointialueen tulee tarvittaessa ohjata lapsi rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelusta annetun lain mukaiseen sovitteluun.

Opetuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että opiskelijalle, jolle on määrätty kurinpitorangeistus tai jolta opetus on evätty, järjestetään tarvittava opiskeluhoito. Opetuksen epäämisen aikana opiskelijalle järjestetään mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskeluhoillon psykologin tai kuraattorin kanssa. Lisäksi opiskelijalle järjestetään muu hänen tarvitsemansa tuki epäämisen aikana. Hänelle tehdään myös suunnitelma opetukseen palaamisen tukemiseksi. Tarvittavan opiskeluhoillon järjestämisessä noudatetaan yksilökohtaisen opiskeluhoillon järjestämisen periaatteita.

3.6 Opiskeluterveydenhuollon sairaanhoitopalvelujen järjestämistapa ja ohjaus niihin hakeutumiseksi

Opiskelija voi hakeutua avovastaanotolle keskiviikkoisin ja torstaisin klo 12-13 omissa terveyshuolissa. Terveystenhoitaja tekee hoidontarpeen arvion ja tarvittaessa yhteistyötä terveysaseman kanssa. Opiskelija voi varata ajan esim. ehkäisykäynnille tai yksilölliseen terveystarkastukseen vastaanoton aikana. Avovastaanotolle ei saa tulla infektio-oireisena tai sairaana. Opiskeluterveydenhuollon sairaanhoitopalvelut eivät ole päivystyksellistä toimintaa. Suun terveystarkastuksiin ohjaututaan oman kunnan suun terveydenhuollon ajanvarauksen kautta.

4 Suunnitelmat opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma

4.1 Suunnitelmat opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Väkivalta, kiusaaminen ja häirintä voi olla suoraa tai epäsuoraa, sanallista tai fyysistä voimankäyttöä tai sosiaalista manipulointia, joka loukkaa ihmisen fyysistä, psyykkistä tai sosiaalista koskemattomuutta. Tämän ehkäisy ja siihen puuttuminen kuuluvat kaikille lukioyhteisössä työskenteleville. Oppilaitoksella on velvollisuus ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppilaitoksessa tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta tai väkivallasta niihin syyllistyneen ja niiden kohteena olevan opiskelijan huoltajalle.

Oppilaitoksen toimenpiteet väkivalta-, kiusaamis- ja häirintätilanteiden ehkäisyyn ja niihin puuttumiseen:

[Haminan lukion toimenpiteet väkivalta-, kiusaamis- ja häirintätilanteiden ehkäisyyn ja niihin puuttumiseen](#)

- Katso esimerkki [Oppilaitoksen toimenpiteet väkivalta-, kiusaamis- ja häirintätilanteiden ehkäisemiseksi ja niihin puuttumiseksi](#).

4.2 Kriisisuunnitelma

Haminan kaupungin oppilaitosten turvallisuussuunnitelmassa on päälinjaukset toiminnasta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa. Oppilaitoskohtaisessa turvallisuussuunnitelmassa kuvataan oppilaitoskohtaiset konkreettiset toimintamallit.

Oppilaitos toimii turvallisuuden edistämiseksi yhteistyössä paikallisten viranomaisten kanssa. Poistumisharjoitus järjestetään vuosittain.

Henkilökunta perehdytetään suunnitelman sisältöihin vuosittain. Lisäksi sen sisällöstä tiedotetaan henkilökunnalle opettajainkokouksissa, tiimipalaverissa tai Wilman kautta.

→ Katso [Oppilaitoskohtaisen turvallisuussuunnitelman sisältö](#).

5 Yhteistyö opiskelijoiden ja heidän perheidensä sekä oppilaitoksen ulkopuolisten palvelujen kanssa

Yhteisöllistä ja yksilökohtaista opiskeluhuoltoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijoiden ja huoltajien kanssa. Työtä ohjaavat luottamuksellisuus, kunnioittava suhtautuminen opiskelijaan ja huoltajaan sekä heidän osallisuutensa tukeminen.

Vähintään yksi oppilaitoskohtaisen opiskeluhuoltoryhmän kokoontuminen lukukaudessa toteutetaan siten, että mukaan kutsutaan myös huoltajien ja opiskelijoiden edustajat. Opiskelijoilla on mahdollisuus tulla kuulluksi myös päivittäisissä vuorovaikutustilanteissa sekä opiskelijakunnan, kyselyiden ja itsearviointien kautta. Huoltajia voidaan kuulla esimerkiksi huoltajailloissa ja kyselyiden ja Wilma-viestien kautta.

Käytävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista sekä yhteisöllisen ja yksilöllisen opiskeluhuollon periaatteista ja menettelytavoista tiedotetaan opiskelijoille, huoltajille ja yhteistyötahoille oppilaitoksen kotisivuilla, opinto-oppaassa, Wilman kautta ja huoltajailloissa.

Oppilaitoksen henkilöstön on tärkeää olla yhteydessä kotiin heti, kun yksittäisen opiskelijan koulunkäynnissä ilmenee ongelmia tai hänen hyvinvointinsa on vaarantumassa. Yksilökohtaista opiskeluhuoltoa järjestettäessä opiskelijan omat

toivomukset ja mielipiteet on otettava huomioon. Huoltajalla ei ole oikeutta kieltää alaikäistä käyttämästä opiskeluhoollon palveluja. Opiskelija myös voi, ottaen huomioon hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muut henkilökohtaiset ominaisuutensa sekä asian laatu, painavasta syystä kieltää antamasta itseään koskevia salassa pidettäviä opiskeluhoollon tietoja huoltajalleen sekä huoltajaa osallistumasta itseään koskevan opiskeluhoollon käsittelyyn. Edellytyksenä on, ettei se ole opiskelijan oman edun vastaista. Arvion alaikäisen edun toteutumisesta tekee tällöin opiskeluhoollon ammattihenkilö eli psykologi, kuraattori, terveydenhoitaja tai lääkäri.

Tapauskohtaisesti harkitaan, tarvitaanko oppilaitoksen ulkopuolisia toimijoita opiskelijan tai perheen tukemiseksi. Näitä toimijoita voivat olla mm. nuorisopalvelut, sosiaali- ja terveystyöpalvelut, poliisi sekä muut opiskelijan kanssa työskentelevät. Muihin viranomaisiin on hyvä olla yhteydessä ajoissa, jotta ne kykenevät toimimaan ennaltaehkäisevästi. Huoltajia voi aina tarvittaessa ohjata olemaan yhteydessä palveluihin, jonne ei tarvita lähetettä.

Oppilaitoksessa työskentelevillä on velvollisuus tehdä lastensuojeluilmoitus, jos he ovat tehtävässään saaneet tietää alaikäisestä, jonka hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttää mahdollista lastensuojelun tarpeen selvittämistä. Ilmoitusvelvollisuuden perusteena ovat myös sellaiset työntekijän tehtävänsä hoitamisen yhteydessä saamat tiedot, jotka liittyvät tapahtumiin kouluajan ulkopuolella.

- Katso [Oppilaitoksen ulkopuolisia lasten, nuorten ja perheiden palveluja](#).
- Lisätietoa: [Kymenlaakson perhekeskus](#).
- Katso ohje [Lastensuojeluilmoitus ja yhteydenotto sosiaalitoimeen palvelutarpeen arvioimiseksi](#).
- Lisätietoa: [THL: Lastensuojeluilmoitus](#).

6 Opiskeluhoollon suunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen

Opetuksen järjestäjä seuraa oppilaitoksen opiskeluhoollon suunnitelman toteutumista.

Opiskeluhoollon suunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen on osa opetuksen järjestäjän omavalvontaa koskevaa tehtävää. Opetuksen järjestäjä vastaa yhteistyössä opetustoimen ja sosiaali- ja terveystyötoimen opiskeluhoollon palveluista vastuussa olevien viranomaisten kanssa opiskeluhoollon kokonaisuuden omavalvonnan toteutumisesta. Omavalvonnan tarkoituksena on varmistaa, että opiskeluhoollon toiminta ja palvelut järjestetään lainsäädännön edellyttämällä tavalla.

Kevätlukukaudella oppilaitoskohtaiset opiskeluhoollon ohjausryhmät laativat opiskeluhoollon ohjausryhmälle arvion oppilaitoksen opiskeluhoollon kokonaistarpeesta. Ohjausryhmä ilmoittaa määräpäivän, milloin arvio tulee toimittaa. Arviossa huomioidaan yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhoollon seurannassa, kehittämisessä ja toteuttamisessa vaadittava opetus- ja ohjaushenkilöstön sekä opiskeluhoollon ammattihenkilöiden

työpanos. Arviossa huomioidaan oppilaitoksen opiskelijamäärän lisäksi kaupungin ja oppilaitoksen erityispiirteet. Arviossa hyödynnetään monipuolisesti opiskelijoiden terveyttä ja hyvinvointia sekä elinoloja koskevaa seurantatietoa sekä otetaan huomioon muu mahdollinen opiskelijoilta ja huoltajilta sekä henkilöstöltä saatu tieto.

→ Katso [Opiskeluhuollon resurssien arviointilomake](#).

Lukuvuoden lopussa oppilaitoksen opiskeluhoitoryhmä arvioi, kuinka hyvin opiskeluhuollon toimintatavat ovat toteutuneet. Samalla täytetään loppuun syksyn ensimmäisessä kokoontumisessa aloitettu Opiskeluhuollon tavoitteiden ja toiminnan tarkistuslista, joka toimitetaan opiskeluhuollon ohjausryhmälle. Erityistä huomiota kiinnitetään lukuvuoden alussa valittujen painopisteiden ja lukuvuosittavoiden mukaista toimien toteutumiseen. Tulosten pohjalta suunnitellaan seuraavan lukuvuoden kehittämiskohteet.

→ Katso [Opiskeluhuollon tavoitteiden ja toiminnan tarkistuslista](#)

Opiskeluhuollon ohjausryhmä ja opiskeluhuollon ammattihenkilöstön esimiehet tekevät keväällä arvion oppilaitosten opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista ja resurssien suuntaamisesta seuraavaa lukuvuotta varten. Ohjausryhmä vie tiedon tarvittaessa kaupungin luottamushenkilöille sekä opiskeluhoito- ja terveydenhoitopalveluista vastaaville viranomaisahoille, jotta nämä saavat kokonaiskäsitystä opiskelijoiden tarpeista sekä opiskeluhuollon palveluista ja resursseista, joita tarvitaan opiskelijoiden ja oppilaitosyhteisöjen hyvinvoinnin edistämiseksi.

Lähteet ja liitteet linkkeinä

Lähteet

- [Haminan kaupungin Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma](#)
- [Kymenlaakson maakunnallinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2020–2024](#)
- [Lastensuojelulaki](#)
- [Lukiolaki](#)
- [Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki](#)
- [Opetushallitus: Opiskeluhoito ja hyvinvointi](#)
- [THL: Monialainen opiskeluhoito ja sen johtaminen -opas](#)
- [THL: Opiskeluhoito](#)

- [THL:n kouluterveyskyselyn tulosten hyödyntäminen osana koulujen ja oppilaitosten arkea.](#)

Liitteet

- [Esimerkki opiskeluhoitoryhmän vuosikellosta](#)
- [Esimerkkejä yhteisöllisen opiskeluhoollon työmuodoista.](#)
- [Huolen vyöhykkeet](#)
- [Lastensuojeluilmoitus ja yhteydenotto sosiaalitoimeen palvelutarpeen arvioimiseksi.](#)
- [Moniammatilliset ja monialaiset palaverit.](#)
- [Monialaisen asiantuntijaryhmän toiminta.](#)
- [Ohje oppilaitoskohtaisen opiskeluhoollon suunnitelman päivittämiseen.](#)
- [Ohjeet konsultointiin.](#)
- [Opiskeluhoollon resurssien arviointi -lomake.](#)
- [Opiskeluhoollon tavoitteiden ja toiminnan tarkistuslista](#)
- [Opiskeluhoollon kertomuksen kirjaaminen.](#)
- [Opiskeluhoollon kertomus -lomake.](#)
- [Oppilaan selviytyminen ja hyvinvointi koulussa.](#)
- [Oppilaitoksen toimenpiteet väkivalta-, kiusaamis- ja häirintätilanteiden ehkäisemiseksi ja niihin puuttumiseksi.](#)
- [Oppilaitoksen ulkopuolisia lasten, nuorten ja perheiden palveluja.](#)
- [Oppilaitoskohtaisen turvallisuussuunnitelman sisältö.](#)
- [Oppilaitosten turvallisuussuunnitelma.](#)
- [Suostumuslomake monialaiseen asiantuntijaryhmään.](#)
- [Tietoa opiskeluhoollon kuraattorin ja psykologin keskustelukäynneistä.](#)
- [Toiminnan tasot opiskelijan koulunkäynnin ja oppimisen tukemiseksi.](#)
- [Yhteisöllisen työn materiaalipankki](#)